

У Хрватској ништа ново: Опет и опет о ћирилици

Као Епископ Православне Епархије далматинске Српске Православне Цркве, изражавам најдубљу резигнацију и осуду због скорошњих, рекао бих бизарних догађаја у Општини Врси код Задра, а везаних за захтјев директора локалног комуналног предузећа да се у року од 15 дана уклони ћирилични натпис са надгробног споменика једне српске породице на гробљу у Пољицима.

Према његовом тумачењу, у тој општини нема више од трећине житеља српске националности, што је предуслов да би се законски остварило њихово право на употребу сопственог писма, то јест ћирилице у овом случају. Искрен да будем, нисам схватио, пошто је ријеч о гробљу, да ли мисли на живе или на мртве, јер у случају оних који леже на том гробљу чекајући Васкрсење и Живот Вјечни, је сигурно више од трећине Срба.

Нема смисла доказивати нетачност директорове тврдње, будући да се поменута законска одредба односи искључиво на службену употребу ћирилице или неког другог писма у Републици Хрватској, што и сам директор јасно наводи у свом допису, цитирајући члан 12. Уставног закона о правима националних мањина који гласи: „Равноправна службена упораба језика и писма којим се служе припадници националне мањине остварује се на подручју јединице локалне самоуправе када припадници поједине националне мањине чине најмање трећину становника такве јединице“. Није, наиме, риједак случај да су на православним гробљима у Хрватској Срби апсолутна већина.

Морам ипак да нагласим да је нејасно на који начин и како је поштовани директор дошао до закључка да је натпис на неком надгробном споменику исто што и службена употреба језика. Искрен опет да будем, највише ме интересује између кога се, у овако слободном тумачењу законских аката поштованог директора комуналног у Општини Врси, врши службена преписка. А још више ме интересује из ког разлога поштованом директору

комуналнога предузећа у Општини Врси сметају мртви Срби. Можда му сметају живи, па преко мртвих покушава да се обрачуна и са њима, „мислећи да Богу службу приноси“ (Јн 16, 2), али ипак не разумијем зашто му сметају натписи на ћирилици који вјековима украшавају српска православна гробља у Далмацији и да ли је у сљедећој фази планирао уклањање ћириличних натписа са гробова из, рецимо, 1891. године.

Колико је мени познато, ово је први случај да се нека званична, јавна, дакле државна институција, обраћа са захтјевом за уклањањем ћириличног натписа са надгробног споменика на неком српском гробљу на територији Републике Хрватске. Нема смисла у овом контексту развијати наратив о културолошким аспектима гробља, о било чијим обичајним и обредним и вјерским правима, а поготово правима националних мањина, која су уосталом, као што је добро познато, регулисана како Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, затим Оквирном конвенцијом за заштиту националних мањина, Уставом Републике Хрватске, Уставним законом о правима националних мањина, па и самим Законом о гробљима.

Наглашавам да се у овом случају управо ради о нарушавању назначених права и слобода и њиховом произвољном и недобронамјерном интерпретирању, тим више што се такве репресивне мјере примјењују на светим мјестима каква су, за нас хришћане, гробља. Такођер, додајем да је скрнављење гробова и спомена на умрле – а и ћирилични натпис је дио тог спомена – у Хрватској кривично дјело за које се прописује казна затвора до једне године. Скривати се у том покушају иза Закона о правима националних мањина и употреби ћирилице у јавном простору, једнако је као позивати се на Закон о спорту приликом увођења евра.

Утолико овај случај називам бизарним, што је најблажи израз којим покушавам да изразим своју осуду, своје чуђење и своју тугу. У временима глобалне свјетске кризе, крвавих ратова и разарања градова и људских живота, овај невјешти покушај истјеривања индивидуалне воље показује сву бесмисленост таквих намјера. Страшно је да ни упокојене душе ни њихово мјесто почивања нису изузети од оваквих лоших намјера и скрнављења.

У том смислу подижем свој глас у намјери да се под хитно стане на пут таквим намјерама, свјесно избјегавајући ријеч провокацијама, јер желим да вјерујем да се овдје ради о нетипичном случају који не доприноси суживоту, заједништву и бољем успостављању, како сусједских, тако и међудржавних односа.

Српски православни Епископ далматински Никодим Косовић

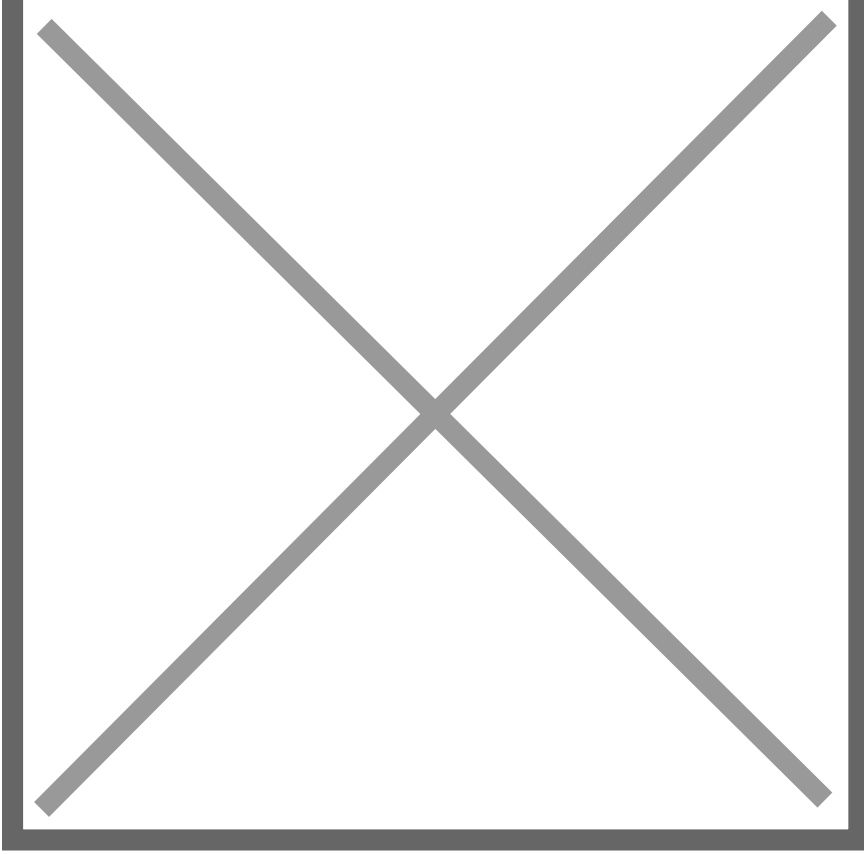

Image not found or type unknown

